

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hírlap.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félévre 5 korona, negyedévre 2 korona 50 fillér. Egy esztendő ára 10 fillér.
Közlegyek, tanítók, iparosok és egyesületek, melyek egyenként, ha előfizetnek, 8 koronáért kapják a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.
Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelyt) intézendők.
Kiadóhivatal K. Vásárhely az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová a hirdetések s előfizetési pénzek küldendők.

A politikai helyzet.

Ugy látszott egy ideig, hogy a magyar politikai élet ütközője továbbra is a kvóta-kérdés marad. Ámde hamarosan megváltozott a helyzet.

Mint most kitűnik, a függetlenségi és 48-as Kossuth-párt egész esőndben a legnagyobb ellenállásra készült a kvótajavaslat ellen, mely az ismeretes 4.5 kvóta-megállapítás alapján jött létre. Ha a kormány ezt a javaslatot tárgyalni akarta volna, a Kossuth-párt kész lett volna elmeenni a legszélsőig, az obstrukcióig.

Ezt a végső elhatározást a függetlenségi és 48-as párt vezetősége körlevélileg is tudatta vidéki párttagjaival. De most már bizonyos, a kormány a nyári szünet előtt visszavonta a kvótajavaslatot az országgyűlés ennek a javaslatnak tárgyalása előtt napolta el üléseit a jövő őszig. A kvótát megint királyi rendelettel fogják eldönteni.

Vajjon miként alakul odaát Ausztriában a politikai helyzet addig, amíg megint a kvótajavaslatok tárgyalására kerül a sor; azt előre megmondani bajos lenne. Ha be fog következni tényleg az, aminek Körber osztrák miniszterelnök jóslatszerű szavai szerint csakugyan bekövetkeznie kell, t. i. az osztrák parla-

mentáris alkotmány felfüggesztése, úgy nekünk el kell készülnie lennünk ezzel az új helyzettel szemben. Ezt különben Széll Kálmán miniszterelnök is hangsúlyozta és kiemelte minapi beszédében a kvóta-bizottság előtt. Annyi bizonyos, hogy az osztrák parlamentáris alkotmány felfüggesztése módosítani fogja a kiegyezési alaptörvényt; csak az a kérdés, hogy mely irányban?

Majd mint tisztán theoretikus kérdést, majd mintegy esetleges politikai eventualitást fejtegetik, hogyha Ausztriában a parlamentáris alkotmányt kénytelenek lesznek felfüggeszteni, úgy ezzel együtt a közös ügyek intézésének alkotmányos módja is meg fog változni.

Már most találgatják, hogy miként? Némelyek szerint delegáció többé nem lesz; mások szerint a delegáció megmarad. De az osztrák delegáció többé nem az osztrák reichsrath választottaiból fog állani, hanem a korona bizalmas, e célból meghívott embereiből fog állni, vagy más uton-módon kiküldött bizottság lépa mostani osztrák delegáció helyébe. Nekünk magyaroknak pedig a bizottság ezen összeállítási módjához semmi közünk, mivel mi nem avatkozhatunk Ausztria belső ügyeibe. Ez a delegáció-összeállítás tisztán belügyi kérdés. Nekünk csak az a feladatunk, hogy ha az osztrák császár és a magyar király összehívja a

delegációkat és Ausztria kiállítja a maga 60 delegátusát, a kikkel aztán a magyar bizottság tárgyal és megállapodásra jutni iparkodik, úgy nekünk ahhoz semmi közünk többé nincs, hogy ez a hatvan delegátus hogyan verbuváltatott össze.

Az ellenkező nézetet levők azonban azt mondják, hogy igenis van közünk ahhoz, hogy Ausztria alkotmányos tényezőivel tárgyaljunk, mivel Deák Ferencz ahhoz a szuppozícióhoz és alapfeltételhez fűzte a kiegyezés létrehozását, hogy ha ő felsége többi államaiban is helyreáll az alkotmányos élet, illetőleg ha Ausztria népei is felruháztnak a parlamentáris alkotmány áldásaival. Vannak azonban közjogászok, a kik azt mondják, hogy a kiegyezésnek nem lényeges alkotó eleme, hogy odaát Ausztriában tényleg parlamentáris alkotmány legyen. A kiegyezésben az a lényeges, hogy a pragmatika szankezió alapján három közös ügyet elismerhetünk. A pragmatika szankezióból folyó kötelesegeinek teljesítése pedig nincs kötve és nem is lehet kötve ahhoz a szuppozícióhoz, hogy Ausztriában tényleg parlamentáris alkotmány létezzék.

Széll Kálmán miniszterelnök a kvóta-bizottság legutóbbi ülésén a maga részéről szintén annyit kijelentett, hogy a pragmatika szankezióból folyó kötelezettségeink továbbra is fennmaradnak, még

TÁRGYALÁS.

Az emberbarát.

Egyik kezét, azt a melyiknek negyedik ujján vagyont érő smaragd és egy szemvakító, mogoró nagyságu gyémánt gyűrű ékeskedett, hanyagul pihentette a kávéház márvány asztalkáján. A másik kezében azt a hírlapot tartotta, a mely ismét az ő neve fölött volt glóriát.

Pedig már megszokhatta, hogy a hol olvassák, vagy kiejtik Csorbai Iván nevét, annak kapesán rendszeren ez visszhangzik:

„A páratlan emberbarát!”

Hallja, olvassa lépten-nyomon, Mindennek dacára duzzad melle tájkán a finom posztóból készült kabát. Az önelégültség tultengése tör utat egy mély lélegzetvételben.

— Van szerencsém, Csorbai ur.

— Alázatos szolgálja, méltóság uram:

— Épen most olvasom, hogy miféle humanus cselekedetet gyakorolt ön újra. Igazán példányképe lehetne azoknak, a kiknek szintén módjukban állna s még öt fillért se adnak arra, hogy embertársaikat megmentsék a nyomortól, sok esetben a bűntől. 100.000 korona jótékonykezeltre, ez igazán hallatlan bőkezűség. Még az utókor is kegyelettel fogja említeni az ön nevét.

— Nem a hirsomj sarkal s a legtávolabbról

sem pályázom arra, hogy más tudjon is létezősemről, mint a kinek közvetlen enyhítheték nyomorán; szerénykedett Csorbai Iván.

A méltóság ur Csorbai biztosította, hogy minden, tiltakozás dacára, figyelmébe ajánlja a kegyelmes urnak és nem csak az i válik y-ra a neve végén de gondja lesz rá, hogy azt a br. két betűsét is ráírtografáltathassa a névjegyére.

Csorbai ur nem győzi eléggé ismételni, hogy neki minden jutalma az öntudatban rejlik; ő csak egyetlen elvet vall, hogy a végzet csupán letétben helyezte egy-egy vagyonosabb embernél a tőkét, hogy aztán szíve és esze sugallata szerint juttassa rendeltetési helyére; abba a kézbe, mely esdekelve fordul a bővelkedő felé.

Még nagyobbát sóhajtott ehhez a nagy frázishoz.

Csorbai Iván magasra emelt fejjel, gömbölyűre feszített melle halad az ucsán, a hol lépten nyomon egy-egy ismerősre bukkan, akik hódolatteljes tisztelettel üdvözlők az ismert emberbarátot.

A felesége, mint annak méltó párja, tagja minden létező jótékony egyesületnek s alig van egy perce a saját használatára, mert minden pillanatát szegényeinek szenteli.

Az emberbarát hazaér. Itt látni, hogy van is niből jótékonyosságokat gyakorolnia.

Ugy lakik, a hogy csak az amerikai ezüst király rezidiálhat.

Félénken lép be a legénye. — Nagyságos uram, ismét itt van az ember.

— Bocsásd be; mondja leereszkedő ábrázattal; de mikor a legény betette az idegen után az ajtót, Csorbai ábrázata hihetetlen változáson megy át.

— Megint itt vagy? sziszegi dühtől fojtott hangon, mikor szünsz már meg üldözni.

— Igen, megint itt vagyok Iván. Belemegyek az alkuba. Add ide az ígért 600 koronát, egy kis üzletbe hallgatag társ leszek, mert hisz nevemmel nem léphetek a világ elé; s aztán nem hallok többé híremet sem.

— Megesküszöl erre?

— A gyermekeim életére.

Mintha egy súlyos követ vettek volna le a nyugalmáról. Fölnyitotta az íróasztal fiókját s egy csekket állított ki.

Ha a nyomort, a fájdalmat akarnók megörökíteni, keresve se lelhetnénk erre jobb mintát, mint az a lehetetlenül kopott öltözetet viselő, beesett arcú férfi, a kinek vonásai azonban úgy hasonlítanak Csorbai Ivánéhoz, hogy lehetetlen hitelt nem adni szavainak mikor így szól:

— Esküszöm: soha senki se tudja meg, hogy fivőrek vagyunk; hogy neked kedvezett a szerencse, s engem addig üldözött a balsors, míg egy napon Igen, igen, az idegen pénz, Iván! Sikkasztó voltam Ott van a nevem a bécsi rendőrség fekete könyvében. Öt évi fegyházzal szenvedtem meg azért. Ha abban az

akkor is, ha Ausztriában a parlamentáris alkotmány meg fog szünni. Ezzel kapcsolatban említette meg a miniszterelnök, hogy ez utóbbi esetben módosítani kell majd a kiegyezésre vonatkozó alaptörvényeinket is. A sajtónak az a képe, mely különben erős ellenzéki létére nem válogatja a ráfogásokat sem, Széll Kálmán ezen kettős kijelentésének egybevetéséből azt olvassa ki, hogy a kiegyezés módosítása tulajdonképpen abból fog állani, hogy abból egyszerűen kihagyják azt az alaptételt, hogy Ausztriában is megköveteljük az alkotmányos állapotokat. A pragmatika szankezióból folyó összes kötelezettségeinket aztán teljesítjük, a közös ügyeket továbbra is intézzük azon a módon, a hogy az adott viszonyok ezt megengedik.

Nagyon értjük, hogy ez igen hálás izgató anyag lehet az ellenzéki sajtóra nézve, a mely az ugynevezett kiegyezési alapon áll. És még megesik, hogy az ischl-i klauzula tervezői eljönnek és megsiratják az 1867-iki kiegyezést, ezt a szent bibliát, melyet szerintök Széll Kálmán a földhöz csapott. De hisz ez mind csak taktikai fogás. Mivel az illetők nagyon jól tudják, hogy ilyen kérdésekben aktív kormányférfiu előre nem nyilatkozhatnak. Lehet tehát őt mindenféleképpen ostromolni, ha nem nyilatkozhatnak, mivel a miniszterelnök mostani nyilatkozata mindenesetre prejudicium lenne. Persze, hogy ekkor megnyerné az ellenzék a játszmát.

De mi előre is biztosítjuk a t. ellenzéket, hogy ez bekövetkezni nem fog. Előre is biztosíthatjuk a t. ellenzéket, hogy ezzel a taktikai fogással el nem rémiti a miniszterelnököt attól, hogy ha a viszonyok esetleg azt úgy kívánják, hát az öszszel vagy még a nyár folyamán az országgyűlést feloszlatthassa abból a célból, hogy az obstrukcióra hajló elemeket kiszorítsa.

Közjogi elméletekkel nem lehet csa-

időben megszívleled esedésemet és segítesz rajtam... Hogy könyörögtem, hogy rimáncodtam. Térden csusztam előtted; a gyermekeim végett... Nem, nem teszek szemrehányást. Magad szerezted a vagyonodat s tehetél vele, amit akartál. De ha meg nem vonod segélyed, nem lottem volna gazember. Hisz az egész csak ötezer forint kérdése volt.

Ne beszélj annyit s főleg ne ilyen hangosan. Itt a pénz; ennél többre egy fillérrel se számíthatsz.

— Azóta nem is kértem tőled soha. Tudod, hogy egy jótékony egyesület „a züllésnek indultak egylete” utasított hozzád, mint alapítójához. Akkor nem is gyanítottam, hogy a fivő... Nem, nem, hogy Csorbai Iván ugyanazonos Johann Beinerrrel. Mikor nálad voltam, már nem volt visszalépés. Én se viseltem már Csorbai nevünket s te se álmódhattad, hogy a bejelentett segélytkérő a tulajdon testvére... Nem, nem mondom ki a többit.

Ezután esőngentett.

— Boesásd ki ezt az embert. Csak a szívébe nyilatott egyet amannak; aztán halkan azt sugta: A gazember szavának fog állni: nem hallok többé róla.

Mikor az a sporolás útjára lépett bűnös bemutatta a banknál a 600 koronáról szóló cseket, a kívül állók kegyeletos zúgással ismételtek:

— Ismét Csorbai! Nem ismer határt a bőkezűsége. Páratlan emberbarát!

Kövér Ilma.

tát nyerni. Azt hiszi az ellenzék némely árnyalata, hogy a kiegyezés miatt meg tudja bizonyítani Széll Kálmánt, a ki eddig mindig a legkorrektebb, legigazabb magyarázatát tudta adni a kiegyezési kérdéseknek és a kiegyezési törvénynek.

Annyi azonban áll, hogy az országgyűlés nagy bizonytalanság közepett megy a nyári pihenőre, s pedig már a jövő hét folyamán. És nem tudni, hogy mikor szeptember elején a képviselők megint összejönnek, nem-e általános buszzkodás ezéljából jönnek-e össze, némelyeknek talán örökre, a képviselőház kapufélfájától.

R.

A Széll-kormány szabadelvűsége.

(P. C.) Az országgyűlés jelen ülészakának berekesztésével bizonynyal vége lesz a jelek ama zavaros magyarázatának, hogy a Széll-rendszer kettő törő a szabadelvűség gerinczét és bizonynyal el fog, el kell nemulnia a vad kiabálásoknak, hogy immár a reakció éjszakája szűrő fátyolt ter, eszt a nemzet fölött. Őszinte, ámbár tárgyilag mégis alaptalan aggodalom művelhetette kezdetben ezt a jelmagyarázatot, lökhetette ki az aggodalom kiáltásait; de csakhamar lelkiismeretlen képmutatás vette őket tulgyöngéd ápolásába, iparkodott folyvást fokozni ezt az aggodalmat, hogy a ravaszul táplált izgatottságban, mely a tiszta ítéletet zavarja, politikai üzletet csináljon. Ámde ép az ülészak berekesztése előtt merültek fel szívesen látott alkalmak a képmátatus leleczázására, megfosztására az üzleti haszonra való kílátástól és Széll Kálmánnak újfent s oly tüzzel letett szabadelvű hitvallása után, kinek törhetlen hűségében belátásos ember különben soha sem kételkedhetett, az éles válaszok után, melyeket a miniszterelnök és Wlassics közoktatásügyi miniszter Molnár apát s legbensőbb elvtársa, Rakovszky képviselő interpellációira adtak, ez az aggodalom is elillanhatott.

Keletkezett pedig az aggodalom azért, mert közgazdasági depresszió jött az országra s mert Széll Kálmán a dolognak oly állam férfiasan böles előrelátásában, melyek Ausztriában kifejlődtek, a mi egész parlamenti életünket annyira romboló viharok alatt, melyek a Bánffy-kabinet fölé tornyosultak, békés egyetértést, sőt teljes összeolvadást létesített az előbbi többség és az ezzel ugyanazon 1867. kiegyezési alapon álló volt nemzeti párt közt. Kedvetlenségűl és tulérzékenységből, mert ezt a depressziót a töke nemzetközi helyzeténél fogva nem lehetett oly hamarosan száműzni, a Széll-rendszer ellen, mert a gazdasági haladást nem eléggé segíti elő, ekkor a gazdasági reakcióra való hajlandóság vádját emelték; és mert nem maradt folytonos hadi állásban ama politikusokkal szemben, a kik az egyházpolitikai törvények létrejöttét inkább gátolták, mint előmozdították, emelték a vallási reakció vádját. Mind a két vádat igaztalanul, mint az ép lefolyt parlamenti ülészak bebizonyította. Egy minisztérium ellen, a mely vezetője individualitásának megfelelőleg, minden gazdasági panaszt, merüljenek fel bármely gazdasági rőtegből, szívesen meghallgat; minisztérium ellen, mely folyton közvetlen érintkezésben iparkodik lenni a közvéleménnyel, terjedelmes szaktanácskozásokban közvetlen összeköttetésbe hozza egymással minden hivatáskör irányadó személyiségeit, a felhozott javaslatokat és kívánatokat pedig a földművelés, kereskedelem, igazságszolgáltatás, közlekedés terein jól megfontolt rendszabályokra a kormányzás minden ágában javításokra használja; minisztérium ellen, mely az utolsó nagy kölesön által pénzügyi erőinknek hathatós segítséget és erősítőt nyújtott, hogy a magyar vállalkozási szellem a nemzetközi verseny terén serényebben mozgathassa szárnyait; a Széll Kálmán vezetése alatt álló minisztérium ellen nem tarthatja fenn magát a vád, hogy a nemzeti gazdasági üzem egyes ágának, egyes köreinek a többiek hátrányára kedvez, hogy egyoldalú gazdasági tendenciákat követ, hogy a gazdasági reakciót szolgálja.

De a másik vádat is, a mily alaptalanul emelték, oly alaposon megezáfolta a kormány. Mert nem provokál Széll mindennap, minden felő, ezért kevésbbé szabadelvű, mint elődei. Wekerle és Bánffy, kiknek szabadelvű kezdeményezését a legőszintébb szívélyességgel támogatta? Melyik okos és önmagát becsülő államférfi fog harezot kezdeni, ha békekészségen gyorsabban és biztosabban juthat ugyan ahhoz a célhoz? Bizonyos polgári szabadságok csak akkor élnek ugyan bele magukat főképpen a nép gondolkodásába és érzésébe, ha nem ajándékkép kapjuk, hanem a meggyőződés komoly küzdelmeiben vívjuk ki. De ha egyszer ki vannak viva, és jogosoknak, érinthetlenségnek ismerik el azokat a volt ellenfele is, minék akkor a harez, mely csak rosszérzelmű s maradandó elkeseredést szülhet, de semmiféle hasznót sem hozhat; harez oly valaki ellen, kinek többé eszébe sem jut támadni? Ez inkább gyerekes pajkosság lenne, mintsem férfias erély. És csakhamar néhány ideges kiabálót megnyerjen a maga számára, a kik nem hisznek az eső terményítő erejében, ha villám és mennydörgés nem kíséri azt, azért veszélyeztessen Széll Kálmán az általa oly fáradságosan helyreállított parlamenti békét, a parlamentárizmust, mely Magyarország legerősebb nemzeti garanciája; veszélyeztessen, daczára annak, hogy Ausztria oly tanulságos, elrettentő példáját nyújtja az olyan állapotnak? Ez mégis csak nagyon balga föltevés lenne. De a hol valóban szűség van a férfias erélyre, a hol meg kell mutatni, hogy Magyarország kulturális színvonalát sülyedni, bármely felő ezott felekezetiességét felemelkedni és politikai térre átkapni nem engedik, ott mindig megmutatja Széll Kálmán és kabinetje ezt az erélyt. Ezért bátrángyülekezhettek a szabadelvűk a ziszló körül, melyet Széll Kálmán győztesen lobogtat erős kezében.

Az iparosok nyugdíj-ügye.

Irta: Szenterszabéti Szakáts Péter.

Hazai iparos közönségünk részéről két életbevágó kérdést hallottunk az utóbbi években igen gyakran hangoztatni. Egyik az önálló vámterület, a másik a nyugdíj-kérdés.

És megvallhatjuk egész őszintén, nem ok nélkül, mert úgy az egyik, mint a másik szoros vonatkozásban van létérdekeinkkel. Amíg ugyanis egyrészt az iparos munkáskezeket az önálló vámterület tenné itthon valóban gyümölcsözővé, addig másrészt, ha a rokkantság, vagy az akkor napjaira is elvolnának hártva az élet aggasztó gondjai, nyugodtabb öntudattal vezethetnének az élet hullámoktól hányt-vetett törékeny hajóján.

Feladatunkhoz képest az utóbbival, t. i. a nyugdíjügygyel kívánok ezuttal bővebben foglalkozni.

*

Régen keresi az iparos-közönség annak módjait, hogy nyugdíj iránti igényei kielégítést nyerjenek. Három irányzat merült fel e tekintetben: vagy állami szervezet, vagy a biztosító intézetek útján való kielégítése a nyugdíjigényeknek, vagy végre a szabad-társulás útján nyugdíj-egyletek alakítása.

Az első irányzattal bővebben nem foglalkozom, mert nézetem szerint az teljesen kivihetetlen egyrészt, hogy a mi államformánk mellett, a polgárok annyi százezereinek bár igen fontos, de mégis magán-érdekét az állam lássa el óriási költség ráfordításával ami bizonyára nagy súlytal nehezednék az ügyre magára, de másrészt nem is volna egészséges közéleti szempontból, ha az állami omnipotencia az állampolgárság egyik legfüggetlenebb elemét ily módon lekötve tartaná.

Az iparosok nyugdíj-igényének a biztosító társaságok által való kielégítését — bár meg vagyok győződve, hogy ezt némi áldozatok, vagyis inkább bizonyos nyereségekről való lemondás árán is hajlandók volnának üzletkörükbe beilleszteni — hazánk ezen szerény viszonyok közt élő polgáraitra nézve nehezen tartom megoldhatónak. Hogy — nézetem szerint — miért, majd elmondom később.

Előbb foglalkozni kívánok azzal, amely, véleményem szerint, a legkönnyebben célhoz vezet, a szabad társulás elve alapján létesítendő nyugdíj-egyletek kérdésével.

Hazánkban e kérdéssel eddig tüzetesen vajmi kevesen foglalkoztak; tudomásom szerint legtöbbet Edvi Illés László barátom s látva, hogy mily kevés rokonszenvre és támogatásra talál a legelőlk löbb köröknél is az e téren való munkálkodás — megvalloim — félve határozottam el magamat tanulmányaim eredményének ily illusztris társaság előtt való előadására. S hogy erre mégis vállalkoztam: buzditott az, hogy reméltem, ha munkálatom kiállja a kritikát, tán sikerülni fog ezáltal az ügyet gyorsabb megoldáshoz juttatni, ha pedig nem, ugy további tanulmány és számítás által törekedni fogok az eszme megvalósításához a kulesot megtalálni.

Mintegy két éve annak, hogy az iparosok nyugdíjgyűjtét tanulmány tárgyává tettem. Kiindulási pontul szolgált e részben a „Magyarországi munkások rokkant és nyugdíj-egyletének“ alapszabályzata.

Czélba vétetett ugyanis, hogy ezen egyletnek Marosvásárhelyt, mint az ország annyi más városában már megtörtént, fiók szerveztessék. Iparosaink azonban, bárha nem volt kifogásuk az alapszabályok ellen, vonakodtak a fiók megalakításától, hanem egy önálló székelyföldi nyugdíj-egyesület alakítását határozták el, mihez vezérelvül elfogták a nevezett egyesület alapszabályait. Igen természetesen ennek az egy let czéljához miért átdolgozása vált szükségessé, mely munkálatnak teljesítése és az egész egyesületnek szervezése eseköltségemnek jutott földadatául.

Eközben vizsgálat tárgyává tettem, hogy a „Magyarországi munkások rokkant- és nyugdíj-egylet“nek alapszabályaikba az évi tagsági díjat és az ezzel szemben kilátásba helyezett nyugdíj-járandóságot, valamint az árvák és özvegyek segélyezését illetőleg lefektetett alapelvek, vagyis inkább az eme czélokra meghatározott összegek megfelelnek-e a gyakorlati követelményeknek, nem esnek-e esetleg majdan esalódásba a tagok?

És arról győződtem meg alapos számítás és a statisztikából merített adatok alapján, hogy ilyen szervezet mellett, melynek jelszava: Egy mindnyájáért és mindnyája egyért; igenis érthető az, hogy beti néhány fillér befizetése árán megszerezhesse a szegény iparos is már előre magának azt a nyugalmat, hogy rokkantsága idejére, vagy agg napjaira nem lesz elhagyatva s nem lesz a mások kegyelmére utalva.

Mert hatalmas erő rejlik a tömörülésben és a kölesönös támogatásban. És éppen ezen nyugszik a kérdésnek a önsegély, a társadalmi szervezkedés, vagyis a szabadtársulás útján való megoldásának lehetősége.

Igy a „Magyarországi munkások rokkant- és nyugdíj egylet“nek alapszabályaiiba lefektetett alapelvek fontartásával alkottatott meg a székelyföldi nyugdíjgyűjtés szabályzata, melynek sarkalatos pontjai a következők:

„Az egyesület a) rendes-, b) alapító, c) pártoló és d) tiszteletbeli tagokból áll.

Rendes tagja lehet minden tisztességes egyén nemi különbség nélkül és pedig férfiak 18., nők 16. életévüktől kezdve meg nem határozott korig, akiket a választmány ilyenekül fölvesz és akik az alapszabályokat magukra nézve kötelezők ek elismerik s ezek követelményeinek mindenben pontosan eleget tesznek.

Alapító tagok azok, akik az egyesület javára egyszer s mindenkorra legalább 100 korona alapítványt tesznek

Pártoló tagok, akik évenként legalább 100 korona összeget fizetnek az egyesület pénztárába.

Tiszteletbeli tagok azok, akiket az egyesület körül szozott érdemeik folytán, az igazgat választmány ajánlatára, a közgyűlés ilyenekül megválaszt.

Bárha a tagok, miként az iméntiekből kitűnik, több kategóriába soroztattak, igen természetesen a rokkantsági vagy nyugdíjra csakis a rendes tagok birhatnak igényjogosultsággal.

Éppen azért ezeknek a kötelezettségei is külön és tüzetesen a következőkben irattak körül:

Minden rendes tag belépése alkalmával 2 kor. beiratási díjat köteles fizetni.

A rendes tagok három osztályba soroztatnak, a saját tetszésük szerint választott osztály díját kötelesek fizetni és pedig:

az I. osztályban 20 fillér,
a II. „ 30 „
a III. „ 40 „

tagdíjat hetenként.

A rendes tagok kötelesek hetijárulékaikat pontosan fizetni.

Azon tag, aki 8 heti tagdíjjal hátrálékban van felszólítandó annak pontos és minél előbbi befizetésére. Ha ennek daczára tagdíját legkésőbb egy hónapon át be nem fizetné, a tagok sorából kitöröltetik s az egylettel szemben ugy a multa, mint a jövőre nézve minden igényét elvesziti.

Kivételt képeznek ezen intézkedés alól azok a tagok, akik:

a) huzamosabb időn át betegségben szenvedtek;
b) a katonasághoz tényleges szolgálatra behivattak és ezen esetek egyikét vagy másikat az igazgató választmány előtt hitelesen igazolják.

Hogy az egylet ezen czéljának megfolelhessen előbb tőkét kell gyűjtenie.

A tőkegyűjtés pedig olyképp van kontemplálva, hogy az előbbiekben föltüntetett módon befolyó rendes- és rendkívüli jövedelmek és azoknak kamatai, az első befizetéstől kezdve, 10 (tiz) évig tőkésítetnek s a nyugdíjintézet tulajdonképeni működése csak a tiz év eltelte után kezdődik.

Ezen idő elteltével mindazon rendes tag, ki a 10 évig (520 befizetett hét) rendszeren teljesítette a befizetéseket, vagyis rendes tagságának II-ik évében rokkantnyugdíj-jogosultságot nyer, mely jogosultságból származó igényei érvényesítésének, az alapszabályok határozmányai értelmében való megszavazását kérelmezheti, ha a meghatározott 10 évnél betöltése után nem önmaga által tudva és akarva előidézett testi vagy szellemi elgyengültség következtében, a keresetforrásul szolgáló további munkára tökéletesen képtelenné válnék. Ezen munkaképtelenség a kirendelendő két orvos egybehangzó két bizonyítványával megerősítendő.

Azon esetben, ha a nyugdíjgyűjtés két orvosa eltérő véleményben van, a tag saját költségére a városi vagy vármegyei főorvos véleményét is kikérheti. Ez esetben a munkaképtelenség megítélésénél azon orvosi bizonyítvány fog döntő hatással birni, melyhez véleményével a harmadik orvos csatlakozik.

A rokkant- és nyugdíjsegély összege 40 évi tagság után.

az I. oszt. tagjai részére het. 12 kor.

a II. „ „ „ 18 „

a III. „ „ „ 24 „

összegben állapittatott meg.

Tiz év elteltével bekövetkező rokkantság esetén a fenti összegek 70%-a s minden további évben 1%-al több segély adatik a megállapított alapszabályok szerint.

Azon esetben, ha az egylet pénzügyi állapota ezen segélyezéseket nem bírná meg, a választmány az egybehívott közgyűlés megbízása folytán a tagsági illetékeket felemlheti.

(Folyt. köv.)

Ujdonságok.

— Időjárásunk olyan a minő junius végen szokott lenni t. i. esős és hűvös. Sok eső után a hőmérséklet annyira lehült, hogy félni lehet a mult évi juniusi hó és fagy megismétlődésétől. A hőmérő higánya az utóbbi napokban hajnalban 7 C fokra leszállt, mi nem épen valami biztató jelenség.

— Magán tanulók vizsgálatai folyó évi junius hó 30-án. A vallás- és közokt. miniszter, folyó évi junius hó 2-án 38869 számú rendeletével megengedte, hogy 12 magán tanuló a helybeli polgári leányiskolában a III-ik osztály tantárgyaiból magánvizsgálatot tehessen. Ezen örvendetes engedélyt tartalmazó rendeletnek különös figyelmet érdemlő része a szülőkre és a tanulókra nézve a következő: „Ezen magánvizsgálatra azonban azok, kik az elemi népiskola 6 osztályát végezték, csak az elemi népiskola 5. és 6. ; és a polgári leányiskola 1 és 2 osztálya közötti tantárgy különbözetből teendő előleges kiegészítő vizsgálat sikeres kiállása után lesznek odabocsáthatók.“ Mint e rendelkezésből világosan kitűnik, az elemi népiskola 5. és 6-ik osztálya korántsem egy és ugyanaz a polgári leányiskola I-ső és II-ik osztályával s hogy azon osztályok elvégzése, a polgári leányiskola III-ik osztályába való felvételre, csak egy külön teendő sikeres vizsga után jogosít. Ajánlja ezt az érdekelt szülők figyelmébe, az igazgatóság.

— Értesítés. A kézdivásárhelyi jótékony nőegylet polgári leányiskolája I-ső osztályának nyil-

vános, rendes vizsgája és a tanév bezárása 1900. év junius hó 29-én d. u. 2 órától kezdődőleg fog az iskola helyiségében megtartatni, a hová az érdekelt szülőket, tanügybarátokat és a nagyközönséget tisztelettel meghívja az Igazgatóság.

— A kereskedő-íjjak nyári mulatsága.

A kézdivásárhelyi kereskedő-íjjak társulata saját könyvtár alapja javára 1900. évi julius hó 1-én az unió-kerti szinkörben zártkörű nyári táncmulatságot rendez. Beléptidij: személyjegy 2 korona, családjegy 5 korona. Kezdeté délután 4 órakor. Jegyek a meghívó előmulatása mellett előre válthatók: Jancsó F. Lajos társulati pénztárosnál. E mulatságot, mely meg vagyunk győződve, hogy méltán fog eredményében sorakozni az ifjuság eddigi sikereihez, melegen ajánljuk közönségünk szives figyelmébe.

— Nyilvános köszönet. Balázs Mártonné, Benkő Irén és Vertán Emilia tanítónők a polgári leányiskola szorgalmas és jóelmenetelű tanulóinak megjutalmaztatására 71 koronát gyűjtöttek, miért is ugy a nemeslelkű adakozóknak, valamint a gyűjtés körül fáradozó hölgyeknek hálás köszönetet mond az iskola nevében, az Igazgatóság.

— Néprajzi kiállítás. Lapunk multszámában jelezte, hogy a helybeli állami polgári fiúiskola helyiségében egy néprajzi gyűjtemény minden díj nélkül megismerhető. Mint értesültünk, a gyűjtemény nemcsak pár napig, de egészen, e hó végéig látható lesz.

— Beomlott ház. Brassóban f. hó 15-én nagy szerencsétlenség történt. Egy átalakított ház tetőzete beomlott, s az alapboltozatot is bezúzta, maga alá temetve több szerencsétlen munkást. Sürgősen munkához fogtak, hogy a törmelék el távolításával az eltemetett szerencsétlen munkásokat borzasztó helyzetükből kiszabadítsák. Hosszas és fárasztó munka után sikerült kiszabadítani 4 munkást. A szerencsétlenek közül egy könnyebb, kettő súlyosabb zuzódásokat szenvedett, egyet pedig holtan szabadítottak ki a romsárból. Hogy kit terhel a felelősség azt még nem lehet tudni.

— Értesítés. A m. kir. kolozsvári VI. honvéd ker. leti parancsnokságának folyó évi 3782/h. o. számú „Hirdetménye“ szerint, a Kézdivásárhelyen állomásozó honvédség részére, 1900. év szeptember hó 1-től 1901. augusztus hó végéig terjedő időre tűzifa, lőtár és ágyszalma szükséglet beszerzése iránt, folyó évi julius hó 3-án d. e. 10 órakor a m. kir. 24. honvéd gyalogezred kezelőbizottságánál (honvéd laktanya) Brassóban nyilvános árlejtés fog tartatni. Bővebb felvilágosítás a kifüggesztett hirdetményekből, valamint a kézdivásárhelyi honvéd laktanya 43. számú irodájában nyerhető.

— Elmaradt junialis. A kézdivásárhelyi esizmadia ipartársulat nyári mulatsága a mult vasárnap a kedvezőtlen időjárás miatt nem lévén megtartható, a jövő vasárnapra halasztatott.

— Baleset. Dálnoki Szentgyörgyi Sándor f. hó 15-én bejött K.-Vásárhelyre s itt az napra mind napszámos elszegődött. Gazdája kiküldötte a mezőre két lóval és szekérrel luczernáért s mikor a luczernát a szekérre folrakta, egyik ló arcul rugta. Egyik szeme majdnem kifordult s arca is súlyosan meg van sérülve.

— A budapesti székely egyesület a polgári leányiskoláért. Nagys. Özv. Cserey Jánosné ur-hölgynek, mint a kézdivásárhelyi jótékony Nőegylet elnökének Imecsfalva. A Székely Egyesület központi választmánya e havi ülésén tárgyalta a Nagyságod elnöklete alatt álló Jótékony nőegyletnek a kézdivásárhelyi polg. leányiskola érdekében hozzá intézett levelét. Előbb nem vehette tárgyalás alá, miután az iskolai s e fajta segélyezések dolgában egyszerre és mindig a május havi ülésen határoz a választmány. A legutóbb tartott választmányi ülés nagy elismeréssel emlékezett a Nőegylet buzgóságáról, áldozatkészségéről s sajátlatának adott kifejezést, hogy az egyesület korlátolt pénzügyi viszonyai s a több oldalról való igénybevétel miatt, nem szavazhatja meg a kért 100 korona segítséget s ezuttal mindössze csak 40 koronát képes juttatni, miután több iskolai segély már a mult évről le van kötve. Kérjük Nagyságodat s a vezetése alatt álló egyesület tagjait, fogadják e eseköltséget is szivesen, annak a reményében, hogy jövőre talán nagyobb összeggel támogathatjuk hazafias törekvéseiket. Budapest, 1900. május 29. Kiváló tisztelettel: Benedek Elek titkár.

— A kézdivásárhelyi jótékony nőegylet által részben a polgári leányiskola, részben saját pénztára javára 1900. évi junius hó 13-án rendezett tavaszi táncmulatságnak összes jövedelme volt 317 korona, kiadása pedig 214 K. 46 fillér, melynek levonásával a tiszta jövedelem kitesz 102 K. 54 fillér.

lért. A táncmulatságon a rendes beléptidijon kívül felülfizettek a következők: Özv. Cserey Jánosné 2 K. Dr. Szacsavay Gyuláné 10 K. Dr. Szini Gyula 1 K. Ifj. Tóth István 2 K. Legifj. Nagy Ferencz 2 K. Kovács Dániel (pénztárnok) 2 K. Bodor Ödön 2 K. Özv. Diénes Lajosné 10 K. Ifj. Dávid Istvánné 5 K. Szacsavay Gyuláné urnő fedezte ugyancsak a díszítéshez szükséges zöldgalyak 3 koronát kitevő összeget is.

— **Választás.** A városi tisztviselői állomás elhalálózása folytán megüresülve, f. hó 30-án fog választás útján betölteni. Eddig 3 jelölt van, kik közül a városi képviselő testület tagjai csoportosulnak, úgy mint: Dr. Szentpéteri Bálint járási, kórházi és betegsegélyző orvos. Dr. Tóth József nagybörösnyói járási orvos és Dr. Dávid János gyakorló orvos. Mindhárom jelölt annyira bírja a közönség bizalmát s annyira képesített e fontos állás betöltésére, hogy bármelyik nyeri is meg a többség bizalmát, az csak nyereség lesz a városi közszolgáltatásra nézve. A választás azért is érdekes lesz, mert itt minden korteskedés ki van zárva, mert a rokonszenven mindenik jelölt iránt általános, hogy mindenik szavazó saját meggyőződése vagy indulata szerint leszavaz, de a másik két jelölt ártalmára nem akar lenni. Azért érthető kíváncsisággal tekint mindenki ezen igazán tiszta választás elébe.

— **Színészeti.** A nyári színi évadra Fekete Béla társulata kapott volt helyhatósági engedélyt, azonban mivel a kitűzött időben állomását el nem foglalta s mivel a várossal szemben fennálló egyéb kötelezettségének sem tett eleget, a városi tanács Tiszay Dezsőnek adott a nyári színi évadra engedélyt. Ezen kitűnően szervezett színtársulat a napokban Kézdi-Vásárhelyre érkezik és előadásai sor-

zatát szombaton megkezd. A társulat névsorát ide igtatjuk: V. Ágh Ilona drámai anya és társalgási. Komlósy Ilonka naíva és soubrette. Miklósy Ilonka szende és fiatal hősnő. Nagy Vilma komika és anyaszínésznő. Székula Sárika, opera-, operette és népszínmű énekesnő. Tiszayné Ilona operette soubrette és népszínmű énekesnő. Szirmay Olga opera és operette énekesnő, N. Zoltán Ilona énekesnő és társalgási. Borossné Mari, Kendi Piroska, Losonezy Etel, Miklósy Margit, Molnár Ilona, N. Takács Jolán, Takácsné Lenke, Virgai Boriska segédszínésznők és kardalosnők. Delli Lajos bonvivant és szerelmes. Kosma István opera és operette tenorista. Mezei Andor opera, operette-bariton és népszínmű énekes. Nádasy József tenor-buffó, komikus. Német János kedélyes apa, komikus. Pásztor János apa és társalgási. Rajz Ödön szerelmes és jellem. Tiszay Dezső jellemkomikus, buffó. Vágó Béla drámai apa és jellem. Bross Pál, Boár József, Kiss József, Kőszegi Károly, Sáfrány Vilmos, Váradi Márton, Vojnits Béla, Vértesi Andor, Zajonghi Elemér segédszínészek és kardalosok. Rajz Ödön sugónő, Takács Lina pénztárnoknő, Feleskő Sándor ruhátárnok egy segéddel; Nagy Sámuel kollékes és színlaposztó két segéddel. Joszt Rudolf szereposztó. Simándi József karnagy.

— **A román közművelődési egyesület Háromszéken.** A „Budapesti Hírlap”-ból olvassunk a következő tudósítást. A román közművelődési egyesület brassói vezérémberei még e télen gyűlést akartak Seps-Szent-Györgyön tartani, hogy Háromszék-megyében is szervezzenek egy fiókegyesületet. Bogdán Miklós brassói gimnáziumi tanárt ki is küldték, hogy az összeíjvetelt előkészítse. A sepsiszentgyörgyiek azonban érthető módon adták tudtára a

tanár urnak, hogy ők ugyan gör. keleti vallásuak, de lélekben és nyelvben egyaránt magyarok s így semmi szükség sincs közöttük a román közművelődést terjeszteni, mert ők e hazában más művelődésről, mint magyarról, nem akarnak tudni. Bogdán tanár ur tehát elindult új és kedvezőbb talajt keresni s ezt meg is találta Kovásznán, ahol a napokban Coltofeanu bereczki esperes elnöklésével meg is tartották a fiókegyesület gyűlését. Az elnöki beszédben az esperes ur mindenekelőtt tiltakozott az ellen, mintha a háromszéki románok teljesen elmagyarosodva, elveszték volna a románságra. A jelen gyűlés bizonyítéka annak, hogy bármekkora is a háromszéki románság elmagyarosodása, mégis kitartó munkával sokat lehet tenni, hogy a nemzeti öntudat bennük fölébredjen. Örömmel konstata, hogy a fióknak már is 11 rendes és 52 pártoló tagja van, akik az egyesület pénztárába 207 koronát fizettek be. Mint levelezőnk értesít, Coltofeanu esperes ur s a brassói román vezérférfiak ez akeziója meglehetősen visszatetszést keltett a háromszéki magyar értelmiségben, amely nem szívesen látja a nyelvben és érületben teljesen magyar görög-katolikusok és görög-keletiek elrománosítását, amelynek esetleg a Háromszéken eddig ismeretlen nemzetiségi surlódás lenne eredménye. Erről a gyűlekezetről ugyan nincs tudomásunk, azonban lehetséges, hogy valami ilyen törtenhetett Kovásznán, mert ismeretes előttünk, hogy Coltofeanu esperes ur nagy előszeretettel viseltetik a dako-román ábrándok iránt, de hogy valami eredményt tudna elérni a becsületes jó indulatu kovásznai és háromszéki románok között, abban kételkedünk. Bevárjuk tehát az eredményeket s Coltofeanu és Bogdán urak erőlködésével ezuttal bővebben nem foglalkozunk.

Hirdetések.

Sz. 2340—900.

Pályázati hirdetmény.

Kézdi-Vásárhely rend. tanácsa városi tisztviselő halála folytán, a városi tisztviselői állás üresedésbe jövén, arra ezzel pályázatot hirdet. Ezen állással élethossziglani választás, 400 K. évi tisztelet díj és 10 K. napi illetmény, halotti kelmés és a rendőrségi eljárások után megállapított díjak élvezete van összekötve.

Felhívom tehát azokat, kik ez ál-

lást elnyerni óhajtják, hogy az 1886. évi 22. t. cz. 74., illetve az 1883. évi I. t. cz. 9 §-ába előírt képesítettséget igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérésöket 1900. évi június hó 29-ig bezárólag annnyival inkább adják be, mivel a később érkező pályázat nem fog tekintetbe vétetni.

A választás 1900. évi június hó 30-án délelőtt 9 órakor fog a város házában megejtetni.

K.-Vásárhelyt, 1900. június hó 19-én

Bartók Károly,

(74. 1—1)

polgármester.

RÁTH MÓR könyvkereskedése Budapest, Haas-palota, ajánlja mindazoknak, kik Párisba, Londonba, a Continens többi nevezetesebb városaiba, fürdőibe, üdülő helyeire (Svájcz stb.) készülnek, amennyiben létéznek, magyar nyelvű, de különösen nagy választékban franczia, angol, német vasuti utmutatókat, Biedeker, Meyer és hasonló utazási kézikönyveket, térképeket, helyi tervrajzokat stb. 1900. évi kiadásokban, továbbá utazási olvasmányt minden nyelven, kis kézi szótárokat és beszélgetéseket, szóval mindazt, ami a turistát tájékoztatja és szórakoztatja. (73. 1—3.)

20% engedményt kap minkenti,

GUMMI
és halhólyag, az egyedüli legbiztosabb, legmegbízhatóbb és teljesen ártalmatlan, gyorsan és könnyen alkalmazható óvszer férfiak és nők részére. Ára tuczonként eredeti párisi minőségben frt 1.—
2.—, 3.—, 4.—, 5.—, 6.—, 7.— és frt 8.—.
amer. tuczatja frt 3.—, 4.— és frt 5.—.
Női óvszerek: Hasse tanár-féle frt 3.—
Menisga tanár-féle frt 2.50, dr. Earlet-féle is hasznos.
Ezen női óvszerek százszor tuczonként darabonként.
Hölgy szivacsok, valódi párisi, tuczonként frt 2.—, 3.—, 4.—, 5.— és frt 6.—.
Diana öv havi kötő nőknek, legjobban a világon, darabja frt 2.50.
Kimerítő árjegyzék zárt borítékban ingyen és bérmentve. Megrendeléseket pontosan és diszkréten eszközöl utánvét mellett vagy a pénz előleges beküldése után.

J. REIF.
Bécs Brandstätte 3.

1881-ben alapított hírneves higiéniai specialista cég.

kire hirdetésre hivatkozik!

H I R D E T É S E K

e lap kiadóhivatalában

olcsó áron felvétetnek.